

(חנ"ה, לא יעמוד אדם לא על גבי כסא ולא במקומות גבוה ויתפלל, אלא במקומות נמוך ויתפלל, לפי שאין גבהות לפני המקום, שנאמר "מממעקים קראתיך ה'" וכתיב (שם קב) "הפללה לעני כי יעטוף". ואמר רבי יוסי בר' חנינה משום ראי", המתפלל ציריך שיכוין את רגליו, שנאמר (יהזקאל א) "ורגליהם רgel ישורה". (אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן) ואמר רבי יוסי בר' חנינה משום רבי אליעזר בן יעקב,מאי דכתיב (ויקרא יט) "לא תאכלו על הדם", לא תאכלו קודם שתתפללו על דרכם. (א"ד) אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן אמר רבי יוסי ברבי חנינה משום רבי אליעזר בן יעקב. כל האוכל ושותה ואח"ב מתפלל עליו הכתוב אומר (מ"א יד) "וזוותי השלכת אחורי גור", אל תקרי "גור" אלא גאון, אמר הקב"ה, לאחר שנתגאה זה קיבל עליו מלכות

שמים:

כינר ז

6

קנג. המתפלל ציריך שיכוין רגליו, שנאמר ורגליהם רgel ישרה. הרגלים משמשות פעולה ההליכה ופעולות העמידה. לפעולות ההליכה עיקר שימושו הוא במה שהן נפרדות, בפעולות העמידה עיקר שימושו הוא במה שהן מתחדרות. במהלך שלמות האדם יש הליכה, להוציא לפניו שלמות מדרתיות. ויש עמידה, הינו שהדברים שקנה היי קנים חזק בנפשו, לא יפסידים איזה שניין וניסיין במצבו. וזהו "מי עלה בהר ד' ומיליקום במקום קדשו"¹, שייאר במעלהו. והتورה מייחדת היא להוציא שלמות ומעלה, ע"כ נקרת דרך, ומאן דלא יוסף כו². והתפילה מרשתת את המעלות הקניות שיהיו קבועות וקיימות. ובזה האדם מתרדמה לפי יכולתו לשכלים העליונים, שקני שלמות חזקים במציאות, בהיות ג"כ עיקר תעדותם לעמוד בשלים ולא להוטף עליו. ע"כ מתחistas רגליים, לכך לא האחדות שביהם, רgel ישירה. ומורה ג"כ על מעמד טבעי לא בחירות, כגון החנועה הטענית שאין בה עוקם ולא עיות, כדי הרמב"ם במו"ע³. ובזה ג"כ נכללת השתדרות האדם בתפילה שההינה מעלה קנוות עצמו ומוותבעות.

ע. א. ב. ג. ד. ח. ז. א. - לא'

קנג. 1. ח"א פ"ה. 2. משליכ. 3. ח"ז פ"ב.

קננה. כל האוכל ושותה ואח"ב מתפלל, עליו הכהן ואוותי השלכת אחר גויך כו', אחר שנתגאה זה קיבל עליו מלכות שמים. יסוד הגאות הוא, שישור האדם לבבו מלדעת שאין טובו בידו כ"א כל שלמותו האפשרית הכל מיד ד' לו, ע"כ לא יתגאה بما שאינו שלו. ההרגשה החושית לא תוכל לציריך זאת, כי לא ירגש החוש חזץ מהרגיש. מאומה, ע"כ הנמשך אחר החושים יקשר בגאות לומר שידו הושיעה לו. ותכלית התפילה היא להשריש בלב לדעת שכל טובינו מיד השית' הוא לנו, ע"כ ראוי שההיא המשכה של מدت העונה קודם האכילה, שהיא בהכרה ממשכת מدت הגאות בעורונה.

ל. ט. ע. ל. - 62

קנב. אל יעמוד אדם במקומות גבוה ויתפלל אלא במקומות נמוך ויתפלל, שנאמר מממעקים קראתיך ד'. בלבד העטרה הפושאה, של שבורן רוח גאות האדם הרואין לתפילה, יש בזה העטרה נגד הדמיון הבא מציריך הכוח של הגשמה, שידעו האדם שאין חילוק בקשרו לאלקים בין אם יהי במורומי השמים או בתחום ארץ, כדי הרמב"ם במו"נ. ועicker קרובת אלהים תלויות רק ע"פ הכרתו וידיעתו עם קניין המעלות הטובות שהן דרכי השם ית'. עוד יש מקום גבוה ומקום נמוך גם ברגשות הנפש ורוממות הדעת. יש מעלה גבואה, שלפעמים האדם מרגיש נועם ד', ומתגברת עליו רגשות הדר כבוד עליון עם ידיעתו ברוממותו כפי השגתו, עד שאינו חפץ בשום עניין כ"א להיות מתגע על ד' וכל הצורכים אינם חופסים אצלם מקום כלל. ובשעה רוממת צאתה איןנו מרגיש איך שהדברים המעניינים הם בכל אופן מונעים אל השלמות, כי לא ההרגשה הרומה לבדה מספקת לשלים, כ"א ציריך להשיג ג"כ האמצעים כולם לגדול ולזרום את השלמות הפרטיה והכללית. ע"כ לצורך תפילה יעמוד במקומות נמוך הרגשותין, עד שירגש את החסר, ושפך שיחו לד' שיעזרו, ועי"ז יוכל באמצעות התו름ם, כי ישכיל שהוא חפץ ד' ותכלית ההטבה, שתהיה נפש האדם מרגשת את החסר לה ובעתוף עליון נפשו, את ד' יזכיר ויכיר כי מנו טבו. ע"כ פ' למדנו שיבמנן האדם רגשותיו באופן הקביל אל בעודתו שעליו לעסוק בשעה הרואיה לך. ומעמקים ירו על שני עניינים בצדדים: על שלות המצב בינו לבין רוממות, ועל עומק הדעת בינו לבין לשוחות ההבנה, כאמור: "מים עמוקים עצה בלב איש"². כי ההרגשה הזאת, שישפיל האדם עצמו לעומת המעלת העליונה, שעמה אין הרגש של שום חסרון כלל, שאינה רואיה למצב עת התפילה, עמה יחד נלה עומק הדעת להבין שתכלית הרגש הגובה אינו גמור, כיון שסוף כל סוף החסרונות ישנים במציאות, והאדם בפרטו, ומכם"כ בכללו, טובל מהם הרבה. ע"כ ציריך שתהיה דעתו עמוקה, יותר מההרגש המרום הגורם לשכחו כל חסרון. ואמר "מממעקים קראתיך ד'", ויתפילה לעני כי יעטוף", שידעו עני וצרת נפשו, וכי רק לד' ית' עני נשות, שיתמכהו וימלא את כל מחסוריו הגשמי והרוחניים.

ע. א. ב. ג. ד. ח. ז. א. - לא'

7

קננד. מ"ד לא תאכלו על הדם, לא תאכלו קודם שתתפללו על דרכם. ההרגשות הראשונות פועלות באדם בהתחלת כל יום, לכונן על פיהן מטרת הנהגותי ותחלוכתי בחיים. ע"כ ישתדל האדם שתהיה ראשית הרגשותיו נעלמות ורוחניות לתוכלת השלמות האמיתית, וזה קנה ע"י התפילה הבאה בהרגשת הנפש, כי הדם הוא הנפש, ולא יאכל תחילת שלא יקדים לנפשו רגשות בהםים, שבஹותם קודמים לרוגשי קודש. יפעלו עליו להמשכו בתכנותו ולהליכתו אל שלות ערכם.